

Kalkulationsprincipper i farve- og lakindustrien.

Af „T“¹⁾

Virksomheden fremstiller farver og lakker, og karakteristisk for produktionen er, at den er spredt på en lang række kvaliteter, og indenfor de fleste af disse igen på en række farvenuancer. Dette betyder, at der i alt væsentligt bliver tale om en enkeltfabrikationsstruktur.

Virksomheden inddeles i fire produktionsafdelinger, idet der indenfor hver af disse er samlet en række varer, som er forholdsvis ensartede med hensyn til de indgående råvarer, maskinel behandling og færdigvarens væsentligste karakteristika.

Ingen vare går gennem mere end een afdeling, og i kalkulationen indgår derfor kun eet afdelingstillæg.

Produktionen omfatter såvel: 1) lagervarer som 2) fabrikation til ordre og 3) halvfabrikata.

Gruppe 2) omfatter specialkvaliteter til enkelte kunder, oftest industrivirksomheder, som er i stand til at aftage større partier ad gangen. Udfra den varierende interesse i at opnå disse større ordrer kunne det vel motiveres i den grundlæggende kalkulation at tage hensyn til de for den enkelte ordre specielle forhold (som f. eks. kapacitetsudnyttelse, grænseproduktion etc.). Man har dog valgt at følge den normale kalkulationsfremgang også for disse ordrer og først tage disse ting i betragtning ved fastsættelsen af den endelige salgspris i forhold til den kalkulerede.

Halvfabrikata kalkuleres til kostpris med normaltillæg for svind og I. P. O. og indgår med denne værdi i kalkulationen af de færdigvarer, hvori de bruges.

Driftskontoret udskriver fabrikationsordresedler i flere eksemplarer

¹⁾ Driftsøkonom, H. A.

Kalkulationsprincipper i farve- og lakindustrien.

Af „T“¹⁾

Virksomheden fremstiller farver og lakker, og karakteristisk for produktionen er, at den er spredt på en lang række kvaliteter, og indenfor de fleste af disse igen på en række farvenuancer. Dette betyder, at der i alt væsentligt bliver tale om en enkeltfabrikationsstruktur.

Virksomheden inddeles i fire produktionsafdelinger, idet der indenfor hver af disse er samlet en række varer, som er forholdsvis ensartede med hensyn til de indgående råvarer, maskinel behandling og færdigvarens væsentligste karakteristika.

Ingen vare går gennem mere end een afdeling, og i kalkulationen indgår derfor kun eet afdelingstillæg.

Produktionen omfatter såvel: 1) lagervarer som 2) fabrikation til ordre og 3) halvfabrikata.

Gruppe 2) omfatter specialkvaliteter til enkelte kunder, oftest industrivirksomheder, som er i stand til at aftage større partier ad gangen. Udfra den varierende interesse i at opnå disse større ordrer kunne det vel motiveres i den grundlæggende kalkulation at tage hensyn til de for den enkelte ordre specielle forhold (som f. eks. kapacitetsudnyttelse, grænseproduktion etc.). Man har dog valgt at følge den normale kalkulationsfremgang også for disse ordrer og først tage disse ting i betragtning ved fastsættelsen af den endelige salgspris i forhold til den kalkulerede.

Halvfabrikata kalkuleres til kostpris med normaltillæg for svind og I. P. O. og indgår med denne værdi i kalkulationen af de færdigvarer, hvori de bruges.

Driftskontoret udskriver fabrikationsordresedler i flere eksemplarer

¹⁾ Driftsøkonom, H. A.

og efterkalkulerer den faktiske produktions kostpris i gennemslag på to eksemplarer, hvoraf det ene sendes til kalkulationsafdelingen, hvor den enedlige færdigbehandling finder sted og indstilling til eventuelle ændringer i salgspriserne udarbejdes.

Det principielle kalkulationsskema er opbygget således:

1. råmaterialer
2. svindtillæg (%-tillæg)
3. I. P. O.
- kostpris
4. stykemballage
5. etiket
6. salgshedsemballage (bølgepapæsker etc.)
7. aftapningstillæg
- lagerpris
8. handelsomkostninger (%-tillæg)
9. kasserabat (%-tillæg)
- egenpris
10. nettoavance
- grossistpris

ad 1. Råmaterialerne udgør for de fleste varers vedkommende en dominerende andel, ofte 60–65 % af grossistprisen, og indtager dermed naturligvis en central plads i kalkulationen.

Kalkulationsgrundlaget er som nævnt fabrikationssedlen, men der sker dog i øjeblikket en omlægning for en række vigtige varegrupper til i stedet at kalkulere på basis af standardrecepter, således at mindre, tilfældige udsving i de enkelte fabrikationer ikke får indflydelse på prisansættelsen.

Prisgrundlaget er normalt lagerregnskabets gennemsnitspriser. I konkurrencesituationer og andre specielle tilfælde, som f. eks. hvor en betydende råvare undergår kraftige prissvingninger, og hvor kalkulationsafdelingen derfor selvstændigt tager en pris op til nærmere undersøgelse, kalkuleres dog med genanskaffelsespriser.

ad 2. Svind ved fabrikationen indkalkuleres med et %-tillæg, som er ens for samtlige varer. Da svindprocenten i praksis vil variere en del, foreligger her et usikkerhedsmoment, men omkostningerne ved at efterkontrollere svindet ville formentlig overstige fordelene herved.

ad 3. I P. O. indregnes med een sats omfattende såvel faste som

variable omkostninger, baseret på de i den forudgående periode konstaterede faktiske omkostninger for hver enkelt produktionsafdeling sat i relation til den tilsvarende produktion.

Indenfor hver afdeling er varerne opdelt i 2-4 grupper efter produktionsprocessens sværhedsgrad, således at de enkelte grupper belastes med et varierende tillæg.

Denne gruppering foretages skønsmæssigt og er derfor ret usikker. Da langt hovedparten af produktionsomkostningerne udover materialerne imidlertid er indirekte, ville det næppe være ulejligheden værd at udskille de direkte omkostninger på de enkelte produkter. Om fordelingen af I. P. O. så er „retfærdig“ kan naturligvis diskuteres, men da disse omkostninger i forhold til materialeprisen oftest er temmelig underordnede, og da ydermere en væsentlig del heraf, også for så vidt angår lønninger, er mere eller mindre faste, og en blot tilnærmelsesvis proportionalitet med produktionen derfor alligevel ikke kan forudsættes, kan den valgte fremgangsmåde formentlig betragtes som praktisk anvendelig.

ad 4, 5 og 6. Emballageomkostninger indregnes til de faktisk betalte priser.

ad 7. Aftapningstillægget omfatter hovedsageligt arbejds løn, og da det såvel produktionsmæssigt som personalepolitisk er muligt at udvide og indskrænke antallet af disse arbejdere i takt med produktionssvingningerne, er disse omkostninger med god tilnærmelse proportionalt variable med produktionen. Da arbejdet ydermere er ret ensartet, er omkostningerne direkte målelige, og disse satser kan derfor fastsættes med ret god sikkerhed.

ad 8. Handelsomkostningerne indregnes med en fast procent på samtlige varearter og ordrestørrelser, idet dog de største aftapningsenheder belastes med et lidt lavere tillæg end det generelle. Da dette tillæg næst efter materialeprisen er den absolut mest tungtvejende post i kalkulationen, kunne der vel være grund til at søge denne omkostningsgruppe nærmere analyseret i forhold til ordrestørrelser, kundegrupper, varegrupper etc. De praktiske vanskeligheder herved har dog hidtil afholdt virksomheden fra at søge en sådan opdeling gennemført.

ad 9. Kasserabat foruddiskonteres ved et fast procenttillæg.

ad 10. Nettoavancen indregnes ligeledes med et fast procenttillæg, som er ens for alle varer.

Ved fastsættelsen af den endelige udsalgspris tages endvidere hensyn

til eventuelle kvantumsrabatter, bonus etc., som virksomheden yder på visse varegrupper.

Den således fremkomne salgspris følges i det store og hele, hvor ikke specielle forhold gør sig gældende, men er på den anden side flexibel i såvel nedadgående som opadgående retning, hvor konkurrencehensyn betinger en anden prisfastsættelse.